

Zo evalueerde hij zijn geleerden-herkomst in *Quid cani et balneo?* (Wat met hond en bad?) door zich te presenteren als leerling van Alexander Hegius en zich als kleinzoon in den geest te beschouwen van Rudolf Agricola aan wie Erasmus zich zeer schatplichtig betoonde.¹⁷⁾ Agricola lijkt een vaste waarde in Erasmus' erkenning: in 1514 getuigde hij van zijn affectie tot Agricola's inspirende en verheven geest. Later, in 1523, zou hij evenwel schrijven dat hij weinig aan Hegius en Agricola te danken had gehad maar dat hij hun niettemin de hoogste lof had toegezwaard.¹⁸⁾ Tenslotte: in de *Ciceronianus* (maart 1528) figureert Agricola als een bewonderenswaardig man; hij had alles om een nieuwe Cicero te worden, maar de omstandigheden verhinderden dat hij het hoogste meesterschap bereikte.¹⁹⁾ In *Festina lente* (Haast U langzaam) prees hij de Venetiaanse drukker Aldus Manutius die deze *Adagia*-uitgave verzorgde. In *Herculei labores* (De werken van Hercules) verdedigde hij zijn werk dat hem in eigen ogen zoveel lasten bezorgde, dat een vergelijking met de werken van Hercules gerechtvaardigd was; later zou hij het verzorgen van een nieuwe uitgave van de *Adagia* het werk van meer dan een Hercules noemen.²⁰⁾ Onwillekeurig gaan de gedachten dan uit naar het in 1523 vervaardigde portret van Holbein, waarop Erasmus is afgebeeld met een mysterieuze glimlach rond de lippen, zittend achter een lessenaar met daarin een boek waarvan de snee de woorden 'Hèrakleioi Ponoï Erasmi Roterodami' vertoont, 'de Herculische werken van Erasmus van Rotterdam'. In 1531 zou de Franse theoloog Mallarius Erasmus de Bataafse Hercules noemen, een in zijn ogen eervolle kwalificatie waarvan Erasmus zich niet afkerig betoonde.²¹⁾

Het meest geprononceerd is de plaatsing van de zegswijze *Auris Batava* aan het einde van deze uitgave, wat - met uitzondering van de Frobenius-uitgave van 1523 - tot en met die van 1526 ook in latere edities het geval zou zijn. In *Auris Batava* zong Erasmus de lof van de streek waarvandaan hij afkomstig was. Meer nog, zijn Italiaanse lezers hield hij voor dat zij zich niet te zeer moesten laten leiden door de inzichten van dichters als Martialis, die hun godsdienstige diepgang ondermijnden: hun was in die omstandigheid een Bataafs Oor toegewenst opdat zij doof zouden zijn voor die verderfelijke influisteringen.

Erasmus Roterodamus voorzag zich met dit *Adagium* van een passende omgeving, wat overigens niet wegneemt dat hij zich elders en later laetdunkend over zijn Hollandse configuratie kon